

ZEMPLEN.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilatkozó minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 kr.

Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért térmérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyújtatik.

Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Az országos tanítói gyűlés után.

(Vége köv.)

Az iskolai, ifjúsági és népkönyvtárak ügyében a képviselői közgyűlés a bizottság javaslatát teljesen elfogadta; mert mindnyáján át voltunk hatva annak a műveltségi és erkölcsi jobbuláson irányuló nemes hatásától. Keltsük fel az ifjúságban a szivnemesítő olvasmányok iránti hajlamot, hogy az, azt üres idejében szeretettel és odaadással olvassa s akkor a korcsma látogatásának mai mániájától teljesen megszabadult generációt fogunk létrehozni, ha pedig ez teljesül, úgy a közművelődés oltárától szerény filléreit a művelődésre lassan előkészített földművelő osztály sem fogja megvonni. Azért ne csak szóval, de tettleg is kövessen mindent a tanító, járás és egylet, hogy mennyire anyagi viszonyai engedik, mindenütt honosítsa meg, sőt mi több, virágoztassa fel az ifjúsági és népkönyvtárakat.

Ezután került tárgyalás alá a mire az országos képviselői közgyűlés nagy kíváncsisággal tekintett, t. i. az „Eötvös alap”.

A kérdés megoldását azonban oly ügyesen és minden érdekek lehető kiegyenlítésével oldotta meg a bizottság, melyért a közgyűlés minden tagjától megérdemli a dicséret elismerést. Az ellenezetnek csupán a budapesti népnevelők egyletének képviselője adott erősebb kifejezést, miután erre választóitól határozott utasítása volt.

Az „Eötvös alap” továbbra is, az azt kezelő bizottság által folytatja működését, azonban az országos képviselői közgyűlés egy 5 tagú bizottságot küld ki, amely bi-

zottság az Eötvös alap kezelő bizottságával megindítja a tárgyalást az átvétel tárgyában. És ha a két bizottság között a remélhető egyezség létrejönne; oly javaslat készítenék, mely az Eötvös alap minél tágabb és szélesebb terjesztésére irányoztassék, hogy a tanítóság ez üdvös intézménye áldásos tevékenységét minél tágabb határok között legyen képes a szükségét szenvedők számára valószínűsíteni. A végleges elintézés pedig a 2-ik képviselői közgyűlés által lesz szanctionálva, hogy a tanítás és tanítói dolgok egyedül illetékes közvéleménye, az országos képviselői közgyűlés maga kezeltesse a tanítók filléreiből összegyűlt „Eötvös alap”-ot.

„A magyaryelvű tanításának módszere” Groó Vilmos tanfelügyelő mint bizottsági előadó által lön a közgyűlés elé terjesztve. Az előadó neve és a magyaryelvűnek a nem magyar ajku népiszkolákban való terjesztésére már eddig is tapasztalt buzgalma és tevékenysége, mindenesetre olyanok, a melyek eléggé ismeretesek a tanítói világ előtt és méltán voltak irányadók a képviselői közgyűlés előtt is, az előadó előterjesztései. Póttanfolyamok tartását látja a közgyűlés kívánatosnak, hogy minden tanító bírja édes hazánk nyelvét beszélni és tanítani; kívánatossá lett az is, hogy a nem magyar ajku iskolák mellé magyar ovodák állíttassanak fel.

A kézimunka tanítása a népiszkolákban szinte egyik fontos tétele volt a közgyűlésnek. A bizottság javaslata, mely a jelzett tételt a népiszkola növendékeivel megtanítani óhajta, valamint, hogy munkatanfolyamokat rendezzen a magas közoktatási kormány; a közgyűlés által vita nélkül elfogadtattak.

A történelmi és alkotmánytan tanítása,

az ezen tétel elég cirkumspektussal kidolgozott bizottsági javaslat értelmében fogadtatott el. A tananyag mikénti beosztásán kívül a bizottság és a közgyűlés kimondta azt is: hogy a tanítás előadás alakjában történjék, a földrajzi helyek kijelölése szempontjából a magas ministerium olcsó történeti térkép készíttetésére kérendő fel. A kézikönyv pedig csupán az osztott népiszkolában használtassék.

Utolsó előtti tétel gyanánt szerepelt „a tanító-egyletek szervezete.” Részletesen foglalkozni e kérdéssel feleslegesnek tartom, mivel annak mikénti elintézése nagyon is hasonlít egyletünk alapszabályához; de másrésztől azért sem igatom ide a bizottság által ajánlott és a közgyűlés által elfogadott javaslatot, mivel határozottan ki van mondva: hogy a már eddig is működő és államilag jóváhagyott alapszabályokkal bíró egyletekre nézve e javaslat irányadó nem lesz. És így Zemplénmegye ált. tanító-egylete sem köteles azt elfogadni, legfeljebb a lényegesebb helyek elvei szerint alapszabályát idővel módosítani. Egyébiránt az egylet választmánya, tisztikara, közgyűlése, járási, körei, munkabeosztása stb. stb. lényegileg a mai alapszabályainkkal egyezőknek mondhatók.

A közgyűlés utolsó és mindenesetre legfontosabb tárgyát képezte „az országos tanítói közgyűlés szervezetének kérdése.” A bizottság javaslatán a képviselői közgyűlés nem sok változtatást tett. E szerint az országos tanítótestületi képviselői közgyűlés, a magas közoktatásügyi ministerium által minden 2 évben összehívatik.

A közgyűlés munkaprogramját egy, a budapesti vagy pestmegyei kir. tanfelügyelő elnökléte alatt működő 14 tagu u. n. előké-

TÁRCZA.

Büszke voltál.

Büszke voltál, az is maradsz!
Nem értéd meg, lelkem, szivem...
Pedig ajkam hányszor mondta,
— Mig büvös neved suttogeta —
Hogy szerettek! hiven, hiven!...

Bánatom, e sötét felhőt,
Mit hidegséged takart rám;
Örömem, — e kis virágot,
Mit növesztet láthatásod —
Kinevetted, hogy ha mondtam.

Kinevetted!... Vagy talán óh!
Szeretted úgy, mint én téged?
S azt az egy szót kimondani
— Mely eget tudott voln' adni —
Nem engedte büszkeséged!?

És most késő, minden késő!
Elhalok mint a fa lombja,
Melyet a szél, siró szellő,
Gyászruhájú őszi felhő,
Fektetnek a ravatalra.

Te ki jössz siromhoz... s lelked
Ott is csak büszkének látják...
Le csukod majd szempilláid,
Ha tán sirnál — gyöngy hullámit —
Könnyeid, hogy eltakarják.

Gyarmathy Sándor.

Szemere-hagyományok

Szemere Miklós levele, Tompa Mihályhoz.

Édes Miskám!

Levelednél egy nappal előbb tértem haza, miután a fogházra idomított egykori Sas vendéglőnek mintegy 8—9 napig (nem számláltam) valék vendége. Nem különös-e, hogy Kassa annyi épületei közt, a történet ép azon háznak juttatá e szerepet, melyről kétféjű sas lógott alá. Szegény madár jól megtéptük, azért oly dühös.

Egy hóig bizonyosan ott ülök, ha barátim hamuvérü elnökünket Kapyt föl nem tüzelik s ő rögtön, a csendörök gazságait hüven festő nyomozással Kassára nem siet, hol az ő fia főispán. Az eredmény az lett, hogy én még az nap szabadon bocsáttattam, a közcsendörök „Stockhausba” jutottak, a káplár „degradálta”-tott. Tán az első eset, hogy csendörök kihágásai ellen elégtétel adatik; de történetem mindszerte nagy szenzációt okozott s annak köszönhetem ily koráni szabadulásumat. Hiszen Szendrei — Kazirány G. sógora — két hét óta tartatik fogva, mivel beszélni taláta, hogy egy csendőr felakasztott gyilkosság miatt. E miatt hurczolák Kassára a csendörök s bár a „Verhörben” az újság lapot is előmutatta, melyből ama hirt merítette, még sem szabadulhat. Nem impertinens bánás mód-e az ilyen?

Türhetetlen az barátom, mit e mindenhová becsuszó kigyók körülünk elkövetnek: Nyomárkai sz. bírót megtámadák (a csendörök,) hogy merte saját kocsisát pofon ütni? Szemere Jancsit: mi okból kergette el saját házából takácsát. Oly tárgyakba avatkoznak, melyek nem tartoznak

körüköz: p. o. kit használjon a szbíró tanunak, kit ne! — Egy szbírónak megtilták, hogy a már lefektetett parasztot megveresse. S több ilyen. Csodálhatni-e aztán, ha, mint már történt is itt-ott, akad tüzesvérü neki keserült ficzko, ki főbe üti őket, mint a veszett ebet.

De, énekelj ő prózának muzsája vigabb tárgyról, t. i. a — fogházról. Ott én barátom, ha mindentől elvontan magát ott létemet veszem, igen jól töltém azon néhány napot. Fogoly cimboráim derék jó fiuk voltak; a gömörieket, Szentmiklósy Antalt s az öreg Kalast ismered is. Az én kamarásom Bogdán Mózes volt, Máramarosból, önlél magasbb, szellemre derék férfi. Patakon volt egykor jurista az öreg Kövy alatt. Aztán több máramarosiak s ungiak. Öttől esti nyolczig a szobák nyitva vannak, a foglyok egymáshoz járnak, kártyáznak, boroznak, dalolnak s a szobák befedett tágas s hosszú erkélyre nyílnak. Látni (a felső emeletből hol mi voltunk) annyi mennyi vidéket is s a derék bárónó Luzsinszky Mária csupán a foglyok kedveért rögtönzött virágos kertecskéjét. Szűz Mária Magyarország, Luzsinszky Mária, a kassai foglyok pátrónája.

Nesze egy pár anecdotá fogságom idejéből: A Hernád partján lévő füzes szélén három részeg, förtelmes, vén tót kofa, látván bennünket, költői lelkesedésbe jön s kiabál, tánczolva, tapsolva „éljen a magyar szabadság, nem polyák országból hozták azt” (ez guny, a bennünket kísért s polyáknak gondolt német káplárra) — Szentmiklósy Antal: „barátim még remélhetünk, a kofák mellettünk vannak!”

Móricz napján ágyamon fekvén olvasva, hallom, hogy a harmadik szobában nagy zaj van. Oda megyek, látom erősen boroznak s Mó-

szító bizottság dolgozta ki s terjeszti az összeülő közgyűlés elé. A 14 tagot, a közgyűlés által kijelölt tanító-egyletek megválasztott képviselői képezik. A közgyűlésnek tagjai lehetnek azon nyilvános intézetben működő elemi vagy polgári iskolai tanítók, a kik olyan tanító-egyletek által vannak képviselőül megválasztva, a mely egyesületek, törvényes uton megerősített alapszabályokkal bírnak s legalább 30 taggal működnek. Ezenkívül tagjai, az orsz. tanítótestületi közgyűlésnek a közoktatásügyi miniszter által meghívott tanfelügyelők és az állami vagy telekezeti képezdéknek ugyancsak meghívott tanárai.

A közgyűlés idejét a magas közoktatásügyi kormány határozza meg.

Ezek voltak azon tétel, melyeket a folyó évben tartott orsz. képviselői közgyűlés megvitatott, eldöntött s végleges elfogadás végett a közoktatási ministeriumhoz felterjesztett.

Hogy a magas ministerium miként fogja a közgyűlés határozatait megbírálni és végrehajtani, azt később bizonyára meg fogjuk tudni.

A képviselői közgyűlés ezuttal a kezdet nehézségeivel küzdve mintegy átmeneti munkát hajtott végre. A mit tett és megvitatott, azt mind jóakarát és ügybuzgóság jellemzi. *A sikert a jövő van hivatva előmutatni.*

Én pedig ki Zemplénmegye tanító egyesületének az első orsz. képviselői közgyűlésén küldöttem voltam, igyekeztem az egylet s tagjai előtt a közgyűlés működését röviden jelezni.

El nem mulaszthatom ezuttal sem, hogy midőn egyrészt a bennem helyezett bizalomért őszinte köszönetemet nyilvánítanom; másfelől Zemplénmegye ált. tanító-egylete minden tagjának, kik elemi tanügyünk felvirágoztatását szívökön hordják, magamat szíves jó emlékübe és hajlamukba ajánlom.

Isten éltesse Zemplénmegye minden magyar érzelmű népnevelőjét!

Kovács Zoltán.

mint az augustusi tanítótestületi közgyűlésen, Zemplénmegye ált. tanítóegyletének képviselője.

A must erjedéséről.

(Vége.)

Az erjesztő készülékén kívül van erjesztő akna is, ezen akna csakis az utóerjedéshez van készítve, ára 10—12—20—30 krajczár; az e czélra készített aknák végig kivannak furva a közepén, fent. illetve a nyakán 4—5 vagy 6 lyuk van furva

riczot éltetik s kerdésekre ki az? mondják, miképen Móríczi urfí senki más, mint a vendéglős, udvaron kóborló hat disznói közül a szürke malacz, ki a foglyok aláhajgált kenyérdarabjain nevedett fel. Másnap kolbászt hoztak fel, de az áldozat nem Móríczi, a rabtársaság kereszt fia volt, ő még él, isten sokáig éltesse!

Szobámba toppannak rabtársaim szomorú képpel, zsebkendővel szemökön; mi baj? Mutatják az újságlapot, mely Haynau bajusza kitépéséről ír. Ismered-e azon képet, melyen siró egerrek előtt, halotti ágyn fekszik kinyújtóztatva a bajszos kandur?

A mint látod én ott eléggé vig életet éltem s tréfánkiül mondom, szeretem, hogy ezt is értem: az élet tarkaságaihoz az ilyen is hozzájuk illik.

S azt el is feledém mondani, hogy az ujoncz, csak miután borral szentelik meg bejöttét, fogadtatik rabtársai által a czéhbe. Utolsó napomon, nóm történetesen két palacz aszubort is küldött, ezt „exitusomra” ittuk meg. És — rabtörvény, hogy a szabaddá lett, holmi apróságokat: tenta, porzó, toll, gyertya, tányér, pohár, palacz, kosár, kenyér, bor stb. rabtársainak „testálja.”*)

Bogdán szobatársammal Kazinczy F. fogási naplóját olvasgatva, láttuk mily arak vagyunk mi az akkori rabokhoz képest. Azonban itt is nagyobb szigorral bántak előbb a foglyokkal s a „Verhörben,” hol most a legbecsülete-

*) A kis Török olykor capitalis pecsenyékét compingál a — kályhalyukban. Némelyek halhatlan cipővarrokká lettek: Riczko Lenczi, Török, Domján. Pálkóvi míg köztök volt, keféit kötött, azaz ivott mint a kefékötő: az egész társaságot korhelyére tette, ő találta fel a czéhbeavatást is. Igaza van Petőfinék járjunk e temetőbe (a boros asztalt érti) ily szomorú időbe.

körül, mely a közepes lyukkal összeköttetésben van, ezen apró lyukakon van aztán nyakszalag gummiból.

Ha most borunk utóerjedésnek indul, ugy ezen aknát alkalmazzuk a hordóba, mely aknának rendeltetésök az, hogy daczára annak, hogy borunk erjed, de a kül levegő behatásától s így a bornak különféle betegségeitől borunkat meg óvjuk, mert a hordónk be van ugyan aknázva, de azért semmi kelemetlenségtől nem tarthatunk, mert a gummiszalag a szénsav feszerejének engedve — a szénsav belőle kijöhet, de abban a perczen, melyben a szénsav kijött beis záródik, s így küllevegő hozzá nem mehet.

Az erjedésről szólván, azt jelenleg mintegy befejeztem tekinteném, azonban az erjedésnek itt még egy meg nem említett foka van, mely méltó a megemlítésre, ez — az erjedés megszünte.

Hogy tehát miről tudhatjuk meg, hogy borunk kiejedt, a következő:

Hogy mustunk kiejedt, megtudhatjuk először arról, (ha borunk pinczében van) hogy gyujtunk egy gyertyát s a föld felé előre tartva megyünk a pinczébe lefelé (sajátságos az, hogy a gyertyát nem felfelé, hanem lefele tartjuk lassuk most csak mi itt az ok miéért kell lefelé s miért nem felfelé tartani a gyertyát; a földköri levegő tudni való, hogy a szénsavnal sokkal könnyebb s így a szénsav ha a hordóból kiömlik, először is a föld felülete telik meg vele, s így ha sok új bor illetve must van a pinczében; a pinczéből (a szénsav felfelé emelkedve) a földköri levegőt kiszorítja, de a mint a bor forrása szűnik, ugy a pinczéből a szénsav mennyisége is apad, illetve elillan: különös tulajdonsága a szénsavnak még az, bár sokan tudom, hogy lehetetlennek tartják, hogy egyik edényből a másikba ép úgy lehet merni (meríteni) mint a vizet vagy bár mely folyadékot, ám tegyen próbát bár ki is, a próba igen könnyű, tessék a hordóba egy gummi vagy szivárvány csövet eresztetni, de csak is a folyadék színeig a cső végeinek a folyadékba érnem szabad, a cső másik végét pedig erszszék egy kis kád, vagy puttonba, most a kiömölő szénsavval az edény egészen meg fog telni, s ha megtelt az edény, oldalán lefolyik a földre, hogy meg telt e az edény, megtudhatja ugy, ha egy darab gyertyát meggyujt s azt csendesen ereszt az edénybe s ha az edény megtelt akkor a gyertya már az edény szélénél elalszik) tehát ha gyertyát föld felé tartva megyünk a pinczébe lefelé s a gyertya nem alszik el, jele annak hogy borunk a zajos erjedésen már keresztül ment, illetve a zajos erjedés megszűnt; továbbá használjuk erre még a hallási és látási szerveket is, hallással a pezsgését, a latással pedig a tisztaságát konstataljuk, ugyanis ha pezsgeni haljuk, ugy még sok ellenkező esetben kiforrottnak mondjuk, s ha tiszta nem zavaros, ugy az szintén jele az erjedés megszüntének.

Az azonban mindezen kísérletek mellett sem lehetünk biztosak arról, hogy mustunk ki van-e erjedve tökéletesen vagy sem; legbiztosabb kísérleti módja tehát az, ha borunknak a szesz tartalmát meg mérjük s összehasonlítjuk a czukor perczenttel, magától értetődik, hogy tudnunk kell azt is, hogy mustunk mennyi czukortartalommal bírt, mert csakis így tudjuk a bor szesz tartalmát a czukor perczent tartalommal összeha-

sebb bánásmódban részesültünk, előbb „Hund” is volt a czim. Nem is csoda, miután ok a harcban nyulak voltak, minket kutya czim illet, természetes.

Hanem, hogy családom is kiadta csekély számu tagjaiból a dézmát annyi bizonyos: Szemere Laczi elhalt a forradalom alatt, mint nemzetőri őrnagy, Pali elesett, Józsi, Jancsi s tisztas személyem fogva voltunk, Berti számkivetésben, testvére Jenő besorozva. Pista (Jancsi fia) volt honv. kapitány. Az egy Gyuri testvérem maradt bántatlanul.

Ha a fogságban vig voltam Miskám, honn nem mindig vagyok az: életemből, napjaimból kiszaggatta a sors a szines pávatollakat s szürke czinegepehelyekkel foldozta ki az üres helyeket.

Hadd panaszkodjam:

Nro. 1-o Urunk — a német.

Nro. 2-o Ifjuságomat az idő naponként meg-meg lopja, már felül kitépte hajam, most egy fogamat kinozza, néhány nap óta olykor igen szenvedek rá.

Nr. 3-o Feleségem nincsen. Van, még sincsen. Sőt csak egy társalgó szellemes asszonyom sincsen jelenleg, a voltakat elrablák tőlem, egyiket a halál, másikat Kazinczy G. Pedig az élet derék asszonyka nélkül, poltrát sem ér.

Nr. 4-o Nincs barátom közel, legalább nincs olyan, ki állandóul közel laknék hozzám.

De nem is számlálom tovább, elég az ahoz, hogy sok van minek nem kellene lenni, sok nincsen, mivel birni szeretnék. Nincs hirem, szép

sonlitani. p. o. tegyük föl, hogy mustunk szüretkor 20% mutatott a czukor tartalomból, ha most a bornak szesz tartalmát meg mértük, s az 9 fokot mutatott a szeszből, ugy a bor ki van erjedve (a mi ugyan sohasem fordul elő, mert első vagyis a zajos erjedésnél a bor sohasem erjed ki tökéletesen) ha pedig kevesebb fokot mutat 9.-nél, ugy még nincs kiejedve, tehát átengedjük utó erjedésnek:

Végül megemlítem hogy haborunk kiejed s megmérjük a szesz tartalmát, ugy a czukor perczentnek egy perczent híján mindég felét kell hogy mutassa a szeszből, mert egészen sohasem erjed ki p. o. ha a must 24 perczent czukrot tartalmazott, ugy a bornak nem 12, hanem 11° szesz perczentet kell hogy tartalmazzon.

Bónis Ferencz.

pinczester.

Jegyzői élet.*)

A zemplénmegyei községi és körjegyzők egyletének rendes évi őszi közgyűlése f. évi Oct. 20 án tartatott meg S.-a.-Ujhelyben a városház tanácsstermében.

Szmrekovszky György töke-terebesi körjegyző egyleti elnök legszívélyesebb módon üdvözlö a megjelent tagokat és ékes szavakban adott kifejezést annak, hogy a jelenlévők szép száma fényesen tanuskodik a mellett, miként az egylet existenciája jövőre nézve biztosítva van.

Elnöki jelentésében elsősorban bocsánatot kér, hogy a közgyűlést 1878 évtől össze nem hívatta; minek oka egyrészt az ő és a volt egyleti jegyző Kretovcics József hosszab ideig tartó betegeskedése, később az utóbbinak halála, másrészt pedig a megye területén 1879 és 1880 években uralgott inség volt.

A megyei jegyzői nyugdíj intézet ügyének előmozdítását mindamellét elnöki jogainál fogva az illetékes hatóságnál szorgalmazta; és habár a nyugdíj intézet még mindig a kezdet nehézségeivel küzd, a fentebbiekkel megtette a lépést az iránt, hogy az ügy valahára rendes keréknagásba jöhessen.

Előterjeszti továbbá, hogy a mult 1878-év augusztus havában a megye bizottságához egy emlékirat terjesztetett be, melynek több pntja óhajtatás szerinti elintézését nyert, azonban a végrehajtási eljárás maig is akként eszközöltetik amint a járási szolgabírók a jegyzők iránt kisebb vagy nagyobb érdekléssel viseltetnek.

Jelenti továbbá, hogy az országos központi, egylet elnöksége az egylettel az összeköttetést megtartotta, s a tartott gyűlések jegyzőkönyveit esetről esetre közölte.

A lezajlott évek alatt az egylet 54 tagja közül 4 elhalt, 3 más pályát választott, ekként az egyletnek jelenleg 47 rendes tagja van.

A pénztár állásáról jelenti, hogy a mult 1880 év végéig bevételeztetett 123 frt, kiadatott 122 frt. 20 kr. maradvány 80 kr.

Az elnöki jelentésnek ezekbeni előterjesztése után a maga, tisztársai és választmány nevében

*) Tárgyhalmaz miatt késett.

Szerk.

lovam sincs már, sőt csak egy jó tollam sincs, e levelet is egy átkozott réztollal karczolom, mert röst vagyok mást csinálni.

Alljunk meg! A szép ló oly bus'cikkely, melynél szomoruan eresztem le mindkét füleimet. Barátom, elszegényedett a haza, el barátod Szemere Miklós is benne, nincsen pénze, fejelés csizmát hord, fordított zubbonyt varrat, felébe adja ki földet, pakfong kanállal eszik, savanyu bort iszik — mindez hagyján! de hogy szép lovakat nem tarthatok többé Miskácska, az már rossz dolog. Két Rozinante ballag szép csendesen ócska csézám előtt, t. i. midőn én ülök benne, mert különben ok a nyugalomra méltó jámborok is szántanak és boronálnak.

No! s ha már oly tartományba léptem, melybe lábam ritkán teszem, t. i. a gazdaságba, gazdai tisztetemhez tartozik elmondanom, mikép feleségemtől ugy hallom, hogy körülünk ez idén felette szük aratás volt. Magunknak is csupán annyi termett, mennyi házi szükségre s elvetésre való. Eladni? — elég ha rövid időn eladó lányom lesz.

Boldog volt B. Pongrácz (Bacsón lakott s hires lövő, eszes s becsületes ember volt) kihez midőn kasznárja azon hírrel lépett be, hogy szénát kellene venni, a csodálkozó kasznárnak ezt kiáltá: „Ich frissz kein Heu.” Én a stoicismus ily fokára még nem jutván, szeretném, hogy szénám is több termett volna ez idén. Galuskát, paszulyt, lencsét, meg Pongrácz is evett, én is eszem, azért nem jó, ha az emberi gyomor e cikkelyei nem termenek illendő mennyiségben.

(Vége köv.)

szerint is kitűzött célotokat, hisz: „Assidius longusque labor dura omnia vincit”; a munka mindent legyőz; nem lehet az elért célért pírónságnélkül élveznie annak, a ki szivben és lélekben ép; mert Virgil szerint is: „omnibus est labor inpendendus” mindenért fáradni kell. A munka az élet fűszere, ez által juthatunk még a lelki nyugodtsághoz is, a mi tudvalevőleg, nem utolsó boldogság.

A boldogság nevében intlek tehát benneteket, szeressétek a becsületes munkasságot; de szeressétek azt azért is, mert csak úgy lehettek háladosok születeik és nevelőik iránt, mik hogy akartok is lenni nem csupán hiszem, de a római nyelv tanulmányozásából merített eredménykép azt töletek várom és követelem is; mert nem akarom, hogy rátok illjek az, mit Plautus így fejezett ki: „Improbis est homo qui beneficium scit sumere et reddere neseit.” Gonosz az, ki a jótéményt el tudja venni s vissza nem törekszik adni; Csak az ingyenélő, a gonosz az a hálátlan, míg a törekvő nemcsak tisztesség tudó, de jó hazafi is.

És most tanulók, beszédem végezte előtt halljátok tőlem, hogy a tudományokkal foglalkozó ifju csak úgy válthatik honajó és méltó polgárává,

ha mindennemű kötelemét már most akként teljesíti, a mint az töle, legjobb erői szerint kitelhetik.

Tudom, vagy legalább kedves azt hinne, hogy nincs közöttetek egy sem, kinek ifju lelke forrón nem ohajtana ezt: vajha édes hazámnak egykor hasznos, derék polgára lehetnék; mint volt sok sok jelese a hajdan erős, de önbünei által rabigába görnyedve elbukott Rómának! A hazáért élni, halni kell!

A szent és hatalmas Isten, a szorgalom áldó atyja, óvja meg a hasonló sorstól munkás fiai okossága által és hazánkat, s adjon nektek erőt a jóra, hogy minden nehézséget akként legyőzhessetek nemesülő utaitokon; mint elűzi a tél zordfagyát halmon és sikon a tavaszi nap éltető mosolya.

Huszdik éve most, hogy elkezdém tanári pályámat s akkor is arra intém ifju lelkem egész hevével első kis tanítványaimat, a mire most titeket:

Fel, munkára ifjak ez uj tanév elején! küzdve, remélve biztatok s hígyétek el nekem, hogy kikötöbe juttok; mert a kitartó szorgalomnak meg volt mindenkor a jutalma s nem maradhat el a jövőben.

Nem maradhat el mert, ki jóban munkál,

imádkozik s Isten jutalmat ad a hűeknek! „Condit regna labor” ezt kiáltja egyik hatalmas dalában Sarbievius, lehetetlen tehát, hogy célát ne érjétek akkor mikor országokat alapít a munka. Célát kell érnie a szép szülőjének a kitartó munkásságnak; azért: „Macte nova virtute puer, sicutur ad astra”!

Rajta tehát legyetek jók és szorgalmasok! legyőzitek így a rutat s terjesztitek a szépet, a mi hogy általános legyen, a hűk és igazak nem csak ohajtják, de érte fáradoznak is! Legyen áldás munkátokon!

Szerkesztői üzenetek.

Gömöri B. Csak a nyiltérben adhatjuk. Válaszát várjuk.

„Szilveszter éjjele.” Vettük s alkalomszerűen adandjuk is. A lapot t. példányul megküldjük, de cserébe ama vidék társadalmi mozgalmairól kérünk olykor tudósításokat.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORUTH ELEMER.

Főmunkatárs: FARKAS BERTALAN.

H i r d e t m é n y e k.

A magas kereskedelem-ügyi miniszterium kegyes engedélye folytán a folyó hó 3. és 4-ikén a rossz idő miatt meghiusult Imrevásár helyett e folyó év novemberhó

28-29. napjain S.-a.-Ujhelyben

PÓTVÁSÁR

f o g m e g t a r t a t n i.

Sátoralja-Ujhely, 1881. november 17.

1-1

A vásárbérlők.

Jeles nyelv és zeneképzettséggel bíró okleveles magyar és külföldi nevelő és tanító-nőket vagy társalgónőket ajánl: özv. Hvezda Gusztávné urnő Budapesten Lipót utca 14. szám földszint

Értékezhetni személyesen vagy levélileg.

1-3

1214. szám.

Hirdetmény.

A közmunka és közlekedésügyi magyar királyi nagyméltóságú ministerium e folyó évi októberhó 14-én kelt 31425 számú kegyes intézvénnyel a magyar északkeleti vasutársulat kérelmére a szerencs-ujhelyi vonalom a bodrogolasi határban állítandó hóvéd-gátakra szükséges terület kisajátítását elrendelvé, az eljárás B.-Olaszi község-házához e folyó novemberhó 23-ának délelőtti 10 órájára kitűzetett; a miről is az érdekelt felek azon figyelmzettéssel értesítetnek, hogy a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett — az érdekelt fél netaláni elmaradása esetén is, érdemileg határozand.

Kelt Sátoralja-Ujhelyben, 1881. nov. 1. főispán mint a közg. biz. einöke helyett

Matolai Etele

alispán.

2-3

Birtokeladás.

Nagy-Géres határában 70 hold, felerészben föld, másik fele részben rét, nagyrészben gazdagsági épületekkel együtt, akár egészben, akár felerészben, avagy holdankint, jutányos áron eladó.

A megvétel iránt értekezhetni Szomotoron Rubin Salamon megbizottnál.

1-1

Árverési hirdetmény.

A tokaj-hegyaljai takarekpenztár igazgatósága reszéről közhírré tétetik, miszerint a nevezett intézet alap szabályának 62 §-a alapján, 307, 338, 675, 677, 702, 705, 713, 716, 718, 735, 828, 973, 1118, 1124, 1141, 1156 és 1183. számok alatt elzalogosított arany-s ezüst-neműek, értékpapírok, az intézet helyiségében folyó évi novemberhó 27-ik napjain d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen becsérteken alól is elfognak adatni.

1-1

T o k a j, 1881. évi novemberhó 13-án.

Az igazgatóság.

S.-a.-Ujhely. Nyomatott a „Zemplén” gyorssajtóján.